

Stjórnunar- og verndaráætlun fyrir friðlandið í Andakíl

VERK- OG TÍMAÁÆTLUN

Október 2016

FORSENDUR

Árið 2002 var jörðin Hvanneyri friðuð sem búsvæði fyrir blesgæsir. Árið 2011 var svæðið stækkað og nær nú yfir hluta úr löndum þrettán aðliggjandi jarða auk Hvanneyrar. Svæðið er 3.086 ha að stærð og var friðlýst samkvæmt auglýsingu í Stjórnartíðindum nr.338/2011. Svæðið er friðlýst sem búsvæði fugla og er einn af mikilvægustu áningarstöðum grænenska blesgæsastofnsins á Íslandi. Árið 2013 var friðlandið skráð á lista Ramsar yfir alþjóðlega mikilvæg votlendissvæði. Votlendi er fjölbreytt og fjölmargar tegundir fugla nýta sér svæðið. Rannsókn- og fræðslugildi svæðisins er hátt.

Umsjón friðlandsins er í höndum Votlendisseturs LBHÍ í samræmi við samning við Umhverfisstofnun og auglýsingu um verndun búsvæðis fugla í Andakíl nr. 338/2011. Markmið friðlýsingarinnar er að varðveita og viðhalda náttúrulegu ástandi fjölbreytts votlendis og búsvæða blesgæsa og fjölda annarra fuglategunda og að vernda líffræðilega fjölbreytni svæðisins. Ennfremur er markmið friðlýsingarinnar að tryggja rannsóknir og vöktun á lífríki svæðisins með áherslu á búsvæði fugla og votlendi. Með friðlýsingunni er einnig tryggt aðgengi almennings að landsvæðinu til náttúruskoðunar og fræðslu. Efla skal vitund almennings á mikilvægi verndunar svæðisins og tryggja aðgengi almennings að upplýsingum og fræðsluefni um verndarsvæðið og verndun votlendis í náttúru landsins.

Í auglýsingu um verndun búsvæðis fugla í Andakíl nr. 338/2011 er bent á margbreytilega þætti sem gera á skil í stjórnunar- og verndaráætlun fyrir svæðið (sjá auglýsingu).

Tækifæri svæðisins eru m.a. fólgin í:

- ~ að vernda og viðhalda náttúrulegu ástandi votlendissvæðis
- ~ að vernda búsvæði fugla
- ~ að vernda líffræðilega fjölbreytni
- ~ rannsóknum og vöktun á lífríki svæðisins með áherslu á búsvæði fugla og votlendi
- ~ fræðslu og upplýsingagjöf til almennings
- ~ gerð deiliskipulags
- ~ landvörslu og eftirliti með svæðinu

Samkvæmt 81. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd er eitt af hlutverkum Umhverfisstofnunar að hafa umsjón með gerð stjórnunar- og verndaráætlana fyrir friðlýst svæði. Andakíll er eitt þeirra friðlýstu svæða sem eru í forgangi slíkrar verndaráætlunargerðar og hófst vinna við gerð hennar í september 2016.

Í starfshópi um svæðið sitja:

- Guðbjörg Gunnarsdóttir, fulltrúi Umhverfisstofnunar
- Ragnar Frank Kristjánsson, fulltrúi Landbúnaðarháskóla Íslands
- Ragnhildur Helga Jónsdóttir, fulltrúi annarra landeigenda
- Gunnlaugur A. Júlíusson, fulltrúi Borgarbyggðar

ALMENNT UM VERKEFNIÐ

Stjórnunar- og verndaráætluninni er ætlað að fjalla um markmið verndunar svæðisins og hvernig stefnt skuli að því að viðhalda verndargildis þess.

Umhverfisstofnun hefur unnið stefnumótun um gerð stjórnunar- og verndaráætlana fyrir friðlýst svæði og verður hún höfð til hliðsjónar við gerð stjórnunar- og verndaráætlunar fyrir búsvæðið Andakíl. Gert er ráð fyrir að gildistími hennar verði 10 ár og að með fylgi aðgerðaáætlun til 5 ára. Að 5 árum liðnum verður aðgerðaáætlunin endurnýjuð og uppfærð. Umhverfisstofnun, sveitarfélagi og landeigendum verður þó heimilt að taka ákvörðun um endurskoðun áætlunarinnar, verði þess þörf, áður en gildistíminn er liðinn. Stefnt er að því að gerð stjórnunar- og verndaráætlunar verði lokið í febrúar 2017.

Í stefnumótuninni er lögð áhersla á samráð og samstarf, að stjórnunar- og verndaráætlanir séu einfaldar og upplýsingar settar fram á auðskiljanlegan máta. Stjórnunar- og verndaráætlunin sjálf verður því ekki umfangsmikil og megin áhersla verður lögð á gildi svæðisins, markmið verndunar, aðgerðir og verndarráðstafanir en nánari upplýsingar um svæðið verða aðgengilegar á heimasíðu Umhverfisstofnunar, www.umhverfisstofnun.is.

Stjórnunar- og verndaráætlun er alla jafna skipt í eftirfarandi kafla en er staðfærð og aðlöguð því svæði sem áætlun er unnin fyrir.

Aðgerðaáætlun

1. Inngangur

- 1.1. Leiðarljós og markmið
- 1.2. Eignarhald og umsjón
- 1.3. Lagalegur og stjórnsýslulegur rammi
- 1.4. Verndargildi svæðisins
- 1.5. IUCN verndarflokkun (markmið verndunar)

2. Lýsing á svæðinu

- 2.1. Mörk svæðisins
- 2.2. Náttúruminjar – jarðminjar, gróður og dýralíf
- 2.3. Menningarminjar
- 2.4. Landnotkun
- 2.5. Innviðir
- 2.6. Ferðaþjónusta og útivist
- 2.7. Rannsóknir og vöktun
- 2.8. Kynning og fræðsla
- 2.9. Tengsl við grannsvæði
- 2.10. Öryggismál

3. Markmið, stefna og leiðir

- 3.1. Svæðisskipting
- 3.2. Náttúruminjar
- 3.3. Menningarminjar
- 3.4. Landnotkun
- 3.5. Innviðir
- 3.6. Ferðaþjónusta og útivist
- 3.7. Rannsóknir og vöktun
- 3.8. Kynning og fræðsla
- 3.9. Innri starfsemi

3.10. Öryggismál

3.11. Flugvélar, þryllur og ómönnuð loftför.

Þá mun einnig fylgja stjórnunar- og verndaráætluninni sérstök aðgerðaáætlun en í henni verða tímasett markmið og aðgerðir fyrir friðlandið.

UMSJÓN MEÐ VERKEFNINU

Verkefnastjórn og ritstýring stjórnunar- og verndaráætlunarinnar mun vera í höndum fulltrúa Umhverfisstofnunar, en fulltrúar landeigenda, LBHÍ og Borgarbyggðar munu taka virkan þátt í gerð hennar. Gert er ráð fyrir að haldnir verði nokkrir fundir á verk tíma auk þess sem samskipti munu fara fram með tölvupóstum.

SAMRÁÐ OG UPPLÝSINGAGJÖF

Samráð og upplýsingagjöf er lykillinn að því að sátt skapist um stjórnunar- og verndaráætlun svæðanna. Gert er ráð fyrir að helstu hagsmunaaðilar verði upplýstir um gerð áætlunarinnar og stefnt er að því að birta reglulega upplýsingar á heimasíðu Umhverfisstofnunar um framgang vinnunnar.

Drög að stjórnunar- og verndaráætlun fyrir svæðið verða síðan auglýst til athugasemda fyrir almenning í sex vikur og þá gefst öllum kostur á að senda inn athugasemdir. Nánari upplýsingar um samráð má sjá í samráðsáætlun fyrir verkefnið.

VERK- OG TÍMAÁÆTLUN

Meginþættir verkefnisins eru:

1. Undirbúningur
2. Lýsing á svæðinu
3. Stefnumótun, markmið og aðgerðir.
4. Greining á aðgerðum
5. Kynningarferli
6. Úrvinnsla athugasemda
7. Útgáfa

1. áfangi: Undirbúningur

Tími: september-nóvember 2016.

- Unnið verður að undirbúningi stjórnunar- og verndaráætlunarinnar.
- Óskað eftir tilnefningum í starfshóp. Starfshópur skipaður.
- Starfshópur fundar og lagðar línur fyrir áframhaldandi vinnu, samráðsaðilar tilgreindir, verk- og tímaáætlun.
- Bréf send til samráðsaðila sem tilgreindir eru í samráðsáætlun.

Afurð: Tilbúin verk- og tímaáætlun og samráðsáætlun til birtingar á heimasíðu Umhverfisstofnunar. Samráðsaðilar upplýstir um að vinna við gerð áætlunarinnar sé hafin.

Lokið um miðjan nóvember.

2. áfangi: Lýsing á svæðinu

Tími: Nóvember 2016.

- Teknar verða saman lýsingar á svæðinu á þeim þáttum sem nauðsynlegt er að fjalla um. Einnig verður tekið saman efni til birtingar á heimasíðu Umhverfisstofnunar.

Afurð: Drög að 1. og 2. kafla stjórnunar- og verndaráætlunarinnar auk ítarefnis.

Lokið um miðjan nóvember.

3. áfangi: Stefnumótun, markmið og aðgerðir

4. áfangi: Greining á aðgerðum

Tími: Nóvember 2016.

- Starfshópurinn mun vinna að stefnumótun svæðisins, setja fram markmið og aðgerðir. Unnið að hluta til samhliða áfangi 2.
- Þær aðgerðir sem lagðar voru til í 3. áfangi eru greindar, þeim forgangsraðað og sett tímamörk.

Afurð: Drög að 3. kafla stjórnunar- og verndaráætlunarinnar, stefnumótun.

Aðgerðaáætlun.

Lokið 30. nóv.

Miðvikudaginn 30. nóvember kl. 20, opinn kynningarfundur á drögum að stjórnunar- og verndaráætlun.

Áætlun endurskoðuð út frá niðurstöðum fundarins.

Fer í auglýsingu 12. desember.

5. áfangi: Kynningarferli í 6 vikur.

Tími: 12. desember – 23. janúar 2017.

- Drög að stjórnunar- og verndaráætlun auglýst. Almennungi gefinn kostur á að leggja fram athugasemdir. Kynningarferlið stendur í 6 vikur.

Lokið 23. janúar 2017.

6. áfangi: Úrvinnsla athugasemda, lokaafgreiðsla

Tími: 23. janúar – 6. febrúar 2017, sent til undirritunar.

- Unnið úr þeim athugasemdum sem berast í kynningarferli.
- Sent til undirritunar.

Afurð: Lokaútgáfa stjórnunar- og verndaráætlunar.

Lokið 6. febrúar 2017. Sent til ráðuneytis.

7. áfangi: Útgáfa

Tími: Febrúar 2017.

- Stjórnunar- og verndaráætlun undirrituð af ráðherra, gefin út og birt á heimasíðu Umhverfisstofnunar og Borgarbyggðar.